

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum

Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek

Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:

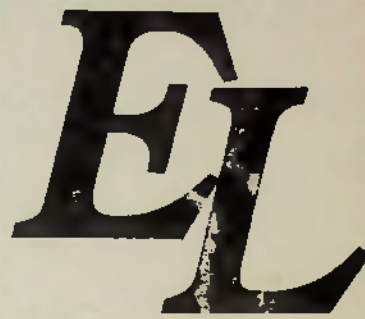
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum

Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für

Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254



GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 29. SEPTEMBER 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 39.

Americké obilí za ruskou Kreml a Střední východ naftu?

Americká veřejnost sleduje s mimořádnou pozorností prodej amerického obilí do Sovětského svazu. Presidenta Forda navštívil v Bílém domě předseda zájmové organizace amerických farmářů a přinesl požadavek, aby vláda okamžitě odvolala dočasný zákaz prodeje obilí Rusku. Farmáři trpce nesou, že vývoz amerického obilí do Sovětského svazu nepokračuje. Před dvěma týdny oznámili dočasný zákaz, vyhlášený vládou na prodej obilí do Ruska, za Fordovu kapitulaci, prezident prý ustoupil politickému vydírání odborových organizací amerických námořníků a přístavních dělníků, kteří stávkou znemožnili dopravu obilí do Ruska, aby tak chránili své sobecké zájmy. President zástupce farmářů ubezpečil, že se v prodeji obilí do Ruska bude pokračovat, ale že dočasný zákaz prodeje neodvolá, dokud Moskva nepřijme dlouhodobou dohodu o nákupu obilí v Americe. Účelem této dohody je snížit vliv velkých obilních prodejců na domácí ceny potravin ve Spojených státech. Na odchodu z Bílého domu předseda farmářské organizace Kuhfuss informoval novináře, že prezident naznačil, že se vyhoví žádosti Sovětského svazu o další nákup pšenice, kukuřice a krmného obilí z letošního

obrovské americké sklizně. Ale přes to nebyli zástupci farmářů s výsledky rozhovoru v Bílém domě zcela uspokojeni. Sice rádi vyslechli, když je prezident ujistil, že mohou prodávat své plodiny na světovém trhu, ale Rusko je částí toho světového trhu a zákaz prodeje tudíž není docela v pořádku. Jak známo, prezident Ford před 14. dny oznámil, že se v prodeji obilí do Ruska nebude až do poloviny října pokračovat. Tímto oznámením ukončil stávkou v amerických přístavech, kde dokážou odmítnout nakládat deset milionů tun obilí.

Americká delegace z pověření vlády usiluje o to, aby Sovětský svaz své nákupy zreguloval na pravidelné objednávky rok co rok a upustil od dosavadního postupu, kdy v dobách dobré sklizně americký trh ignoroval a v dobách huševných žní ho zalil obrovskými objednávkami. Tím ovlivňoval vzestup cen obilí jak na domácím americkém trhu, tak na mezinárodních trzích. V Americe se vynořily návrhy, aby Sovětský svaz platil za obilí, dovážené ze Spojených států, dodávkami nafty. V odborných amerických kruzích se sice přiznávalo, že Sovětský svaz nyní potřebuje všechnu vyráběnou naftu pro sebe a pro dodávky do satelitních zemí, ale přes to by mohl k výměně nafty za obilí dát souhlas — všechny záležitosti na tom, jak nezbytné sověty potřebují americké obilí. Možnost tohoto výměnného obchodu lze však označit ne-li za absurdní, pak alespoň za vysoce nepravděpodobnou. Už proto, že Moskva by se z politických a obchodních důvodů nechtěla postavit proti Organizaci států, exportujících naftu. Moskva spíše svolí k dlouhodobé dohodě o nákupu obilí, jestliže na ni bude Washington tvrdě naléhat. I sovětská vláda si uvědomuje, že její nákupy obilí vyvolaly takovou opozici ve Spojených státech, že je i v jejím vlastním zájmu, aby záležitost utišila a tak urovnala cestu pro nákupy v příštích letech.

Když před několika dny skupina Palestinských teroristů obsadila egyptské vyslanectví v Madridu (nakonec odletěli guerillas do Alžíru, kde propustili rukojmí a sami se vzdali policii) na protest proti kladnému vývoji na Středním východě, řekl egyptský prezident Nassir, že se jedná o sovětskou provokaci. Silná slova, která se Moskva raději rozhodla ignorovat.

Fakt je, že sluha, která poji Egypt a Moskvu je napjatá: stačí brnkout a přetrhne se. Egypt prociťá. Kreml to nerad vidí. Nerad vidí taky to, že se v jednáních na Středním východě stal vysloveným "outsiderem". Hospodářská situace Sovětského svazu je však tak složitá a tak nedo- brá, že jakékoli otevřené provokace mluví proti úspěchům Dr. Kissingera, to jest proti americké politice v té oblasti světa, si Moskva nemůže do-

volit. A tak se uchyluje k umírněné diplomacii: přece jen by si ráda na Středním východě přihlášila svou polovku.

Posledním důkazem toho je Gromykinův projev ve Spojených národech. Aniž se zmínil o záslužné (jediné úspěšné) činnosti amerického zahraničního ministra v otázkách trvalého urovnání arabsko-izraelského konfliktu — přimlouval se, že by se měla znovu sejít Ženevská mírová konference, jež prý je "vhodným nástrojem k jednání o středněvýchodních problémech". Jak známo, ženevská mírová konference se sešla na velmi krátkou dobu v roce 1973 hned po zastavení vojenských akcí a od té doby nebyla nikdy obnovena.

Gromyko chce, aby se konference účastnili i Palestinci. Kissinger říká: ne. Ale tak či onak, konference (SSSR a USA byly sponzory) může

sotva učinit něco víc než formálně zpečetit, co bylo Dr. Kissingerem vykonáno. Nicméně i to by Moskvě stačilo, aby svět viděl, že i ona hraje na Středním východě pozitivní úlohu.

PROTI CHOUTKÁM MOSKVVY

Iránský šach Reza Pahlavi pronesl projev, významný hlavně dvěma body: novým plánem na pomoc rozvojovým zemím a prohlášením o o- břím nákupu nejmodernějších amerických, anglických a vůbec západních zbraní. K tomu řekl doslova: Jeden z důvodů je fakt, že naše země chce a musí vytvořit hradbu pro možnostem jakýchkoli sovětských jakékoli sovětské choutky proniknout k jihu, jako se to stalo v případě iránské jižní provincie Azerbajdžán krátce po druhé světové válce. Kdyby-

Československo v horkém létě

SMUTNÝ ZÁVĚR

V Řecku se pokouší o vybudování demokratického systému, nicméně následující zpráva naznačuje nové vlády nepotvrzuje. V červnu tohoto roku donutil 28-letý Bulhar bulharské letadlo k přistání v řeckých Salonikách. Zde požádal o azyl, který mu byl odepřen (podobně se děje leteckým pirátům z Československa, nicméně jsou odsouzeni např. před soudy v NSR a po odsezení trestu vyzváni k opuštění země nikoli v však vrácení) a namísto toho bylo nařizováno jeho vydání Bulharsku. Ze zoufalství skočil mladý Bulhar z třetího patra korydalického vězení v Pireu.

Nezvyklá evropská vedra, dělající i z chladného skandinávského Severu na počkání Španělsko jsou za námi. Politickou situaci v Československu sice nelze označit za žhavou, ale přesto — sedm let po sovětské okupaci — za neklidnou a zmatující se v šoku oněch událostí. Do popředí opět pronikla postava Alexandra Dubčeka. Štvani- ce proti němu, vyvolané jeho loňským dopisem na Národní shromáždění polevily těsně před helsinskou konferencí na pokyn ÚV KSČ, nejdříve se držely na stránkách nejoficiálnějších kolaborantských novin domovníků a pensistů Tribuny. Po ostrých útocích samého Husáka proti Dubčkově, které mu ubraly na popularitě tam, kde ji především mohl očekávat, ozval se na stránkách československého samizdatu Dubček s odpovědí, kde dnešnímu soudruhu prezidentovi připomíná nepřijemné etapy z jeho života a konfrontuje je s jeho vlastním — nesmlouvavě komunistickým a prosovětským životopisem. Dubček mluví např. o Husákově ochotné

navštěvě Katynu v delegaci slovenského státu a za peníze ministerstva propagandy v roce 1941. A tak daleko nešel ani západoněmecký tisk, který se jen okrajově zmínil o "zájezdu na Ukrajinu". Dubček je zřejmě dodnes přesvědčen, že za masové zločin na polských válečných zajatcích v Katynu může hitlerovská soldateska a nikoliv NKVD. Dobře utajený masakr může vysvětlovat i mnohý z Husákových krkolomných skoků, např. těsně po srpnové okupaci. Lidé — kteří viděli Katyn se poučili i sovětských likvidačních metodách a stali se realisty. Pokud záhadné nezmizeli nebo nebyli povražděni spolupracující od těch dob se Sověty, zvláště když se jejich země dostaly do východní sféry vlivu. Připomeňme patologa dr. Hájka, fungujícího i při záhadné smrti Jana Masaryka a odvolávajícího své původní výpovědi nebo spisovatele Františka Kožíka, jenž přes nesporný vyprávečský talent dává znovu své služby normalizaci Svazu spisovatelů. Zprávy o Dubčkově se od

dubna množí. Nejdříve měl ztratit místo mechanizátora a být přefázen na rostlináře či pěstitel, v červenci uveřejňují mnichovské SZ zprávu z Bratislavy o jeho domácím vězení, koncem měsíce se pak šíří zpráva o novém zaměstnání — hlídače parkoviště, která zněla nejméně pravděpodobně a zcela v rozporu s běžnou režimní praxí vzdalovat opozici a nepohodlné na zapadlá místa bez mož-

(Pokrač. na str. 5)

KROK KUPŘEDU

V Ženevě došlo k dohodě mezi vojenskými zástupci Izraele a Egypta o dalším (druhém) stažení izraelských posádek se Sinaje. Dokument, sepsaný po celkem osmnácti- hodinovém jednání, Egypt podepsal a Izrael parafoval. Podepíše ho teprve poté, až kongres Spojených států schválí umístění amerických dozorčích orgánů mezi egyptskými a izraelskými vojsky. Podle finského generála Sillasuo, který je velitelem vojsk OSN na Středním východě, izraelské zdržení podpisu nijak neovlivní novou dohodu.

O ČESKOSLOVENSKU

V Zagrebu

Československo se už tradičně účastní zagrebského podzimního veletrhu. Letos je výstavní plocha československé expozice větší proti minulým rokům skoro o třetinou: zabírá teď 2300 čtverečních metrů krytých a 1000 čtverečních metrů volné plochy. Celkem je zastoupeno jedenadvacet podniků zahraničního obchodu, které vystavují většinou tradiční strojírenské výrobky a také celou řadu spotřebního zboží. (Které se většinou v Československu v prodejnách neobjevuje).

Stadké problémy

Na Slovensku v řepařských oblastech mají starosti nad hlavu: situace se sklízí cukrovky je neuspokojivá. Proti plánu se opožděje zejména zásobování cukrovarů surovinou, takže v některých závodech museli dokonce zmínit plánované termíny zahájení cukrovarnické kampaně. Pokud jde o cukrnatost — je letos celkem slušná — deset až patnáct procent.

Státní banka československá

spolu s ministerstvem financí vypsal anonymní soutěž na stříbrné pamětní mince: 50 Kčs mince k 125. výročí úmrtí Jana Kollára, 100 Kčs mince k 300. výročí úmrtí Václava Hollara. Obě mince budou dány do oběhu v roce 1977.

Labyrint

dvoupodlažních až třipodlažních sklepů pod historickou částí města otevřeli pro veřejnost v Litoměřicích. Návštěvníci se tu mají možnost seznámit s archeologickými nálezy z Litoměřicka. Současné skončila první etapa restaurátorských prací v historické části města mezi původními městskými hradbami z 12. a 15. století.

Stočenný soubor

komorní opery a orchestru Národního divadla odecestoval do Beuronu v Německé spolkové republice. V tamnějším divadle uvede tři představení Mozartovy opery Figarova svatba v italském originále.

PLÁNY PAVLA KOHOUTA

Kromě návštěv svých premiérů hry "Ruleta" ve Švýcarsku, Rakousku a brzy také v Německu píše Pavel Kohout dvě nové hry, jejichž názvy nechtěl ve Vídni prozradit. Přípravy postoupily i v psaní dlouhé prózy. V myšlenkách se zabývá filmovou realizací opět a do třetice všeho dobrého podle L. N. Andrejeva (po hrách Ubohý vrah a Ruleta). Pavel Kohout (47 let), který podle rakouského tisku by mohl být dle vzhledu považován snadno za vysokého funkcionáře hledá opět přímý kontakt k divadlu a doufá, že obdrží práci v Praze. Naskytá se tu také opakovaná možnost působit v Hamburku.

Hudba na hradech a zámcích

je název výstavy otevřené ve výstavní síni pražského Divadla hudby, která se těší velkému zájmu publika. Expozice přináší ukázky z historických archívních fondů nejvýznamnějších českých a moravských hradů a zámků. Je doplněna bohatým fotografickým a propagačním materiálem a ukázkami dobových hudebních nástrojů.

Hustý provoz

Na československo-polských hranicích v oblasti Vysokých Tater překročil letos v srpnu hraniční přechody rekordní počet turistů. Kdežto od počátku roku do konce července bylo na přechodech odbaveno kolem milionu osob a 121.000 motorových vozidel, jen v srpnu to bylo 665.000 osob a 125.000 vozidel.

Po zásluze

Jako každý rok i letos se v září slavil den tisku a "narozeniny" (letos pětadesáté) Rudého práva. Přitom se udělují novinářské ceny. Dostalo se jich zas a po zásluze známým kolaborantům: hlavní cenu získala náměstkyně ústředního ředitele Čs. televize M. Balašová, pověstná normalizátorka, která kdysi nakázala měřit mužským umělcům vlasy. Kdo měl delší než ona určila, nesměl vstoupit do budovy televize...

Pachman kontra rozhlas

Bývalý šachový velmistr Luděk Pachman (dnes v záp. Berlíně) se stal znovu předmětem článků v západoněmeckém tisku, souhlasných i kritických. V podstatě jde o ostrou Pachmanovu kritiku, která označuje za zradu na východoevropských posluchačích rozhodnutí intendantů obou kolínských vysílaců Deutsche Welle a Deutschlandfunk rozdělit si od 1. ledna 1977 vysílání pěti cizojazyčných programů. Podle nového schématu má Deutschlandfunk obdržet vysílání do Polska, Československa a Maďarska, Deutsche Welle pak do Jugoslávie a Rumunska. Až dosud vysílal každý vysílač nezávisle do všech zemí, přičemž programy se lišily jak obsahem tak počtem vysílacích hodin. Zatímco Deutsche Welle platila v Československu za nebezpečný politický vysílač a byla příslušně rušena, Deutschlandfunk svou večerní půlhodinou přinášel neutrální problematiku zaměřenou více na život v NSR včetně jazykových kursů. Deutschlandfunk si získal mezi československými posluchači popularitu např. svými soutěžemi.

Pachmanova obava je celkem na místě, přezrazením čs. vysílání k neutrálnímu Deutschlandfunku může zmizet i právě posílání bývalé Deutsche Welle, přinášet kritické politické zpravodajství. Zvlášť ostře napadl Pachmana Volkmar Hoffmann z Bonnu na stránkách Frankfurter Rundschau, který poukazuje, že bude nadále zachován dosavadní vysílací čas i vlny. Nicméně jako podobná reorganizace ve slou-

žení Svobodné Evropy a Liberty v Mnichově bude mít i tato za následek sloučení obou redakcí, propouštění redaktorů a celkovou úsporu 2,5 mil. marek.

Dále se lze obávat i politických zásahů. Tak se Spolková republika před třemi lety bez boje a lehce vzdala vydávání novin v češtině "Přehled tisku" v Hamburku — které byly v balících expedovány do Československa. Tyto noviny byly ovšem nepolitické, přinášely informace více z vědy, techniky a kultury a jsou dodnes vydávány pro další východoevropské země. V tomto případě byla postižena i čs. strana, která prý si další zasilání nepřála, zde měla zadarmo a již v češtině nejnovější zajímavosti.

Také Svobodná Evropa, o zastavení jejíhož vysílání se hovoří v Německu každým rokem a která je z východní Evropy nepřetržitě napadána, přestala před třemi roky vydávat měsíční bulletin "Osteuropäische Rundschau" a brzy nato i polský zpravodajský měsíčník "Na antenie".

Obava, že východoevropští posluchači budou opět omezeni v přílivu informací je na místě. Oficiální propagan-

da východního bloku pokračuje dále v budování svých vysílačů pro Západ a v šíření nesčíslné řady propagačních tiskovin, které jsou na Západ zasilány zdarma např. na univerzity a instituce.

NA ÚSTUPU

Rakouské děti dávají ve školách přednost učení se angličtině. V minulém školním roce byla pouze na 37 školách z celkového počtu 3562 tříd s cizojazyčným vyučováním vyučována francouzština. Angličtina je na vítězném postupu. Podobná velká distance je i v Německé spolkové republice, kde se ročně rozhoduje pro francouzštinu jako prvou cizí řeč jen 8000 žáků. Nejlepší pověst mají Švýcaři mluvící třemi řečmi a Holanďané s více vyučovacími cizími jazyky. Vedle angličtiny a francouzštiny nabývá v Rakousku na významu i ruština. Ve Vídni, Štýrsku, Korutanech a Tyrolech lze najít na školách i jako povinnou řeč italštinu, někde srbochorvátštinu a maďarštinu. Téměř vyhnána z povinných cizích jazyků byla ve Vídni čeština, kdysi velmi rozšířená. Vyjimku ještě tvoří obchodní akademie ve Waidhofen,

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici A1 do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou A1 vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě přeručet na níže uvedenou poštovní schránku a konta.

Nová evropská adresa: FK. D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovní převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85. Připíšte účel platby: EL
 - červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK. 6 Flur 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 608, Postcheckamt Frankfurt.
 - v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (listou ohledně zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplnit ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonta 3281 90-608, Postcheckamt Frankfurt/M. a adresu FK. 6 Flur 70, Postfach 70 0254.
 - ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "z. G. Americké listy"
 - převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Obostrass, 8033 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy P5-622 890".
- Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50
ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00
v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy vnovaly boдрé místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lehký unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK. D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254
Přilaskují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo nřepočet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMÉRICKE LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMÉRICKE LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50,00 or equivalent.

Problémy Třetího světa

Mimořádné zasedání Valného shromáždění Spojených národů, věnované problémům rozvojových zemí, probíhalo v New Yorku mnohem úspěšněji než se očekávalo. Ani v neoptimističtějších hodinách se sice nemohlo počítat s tím, že se delegáti usnesou na novém světovém hospodářském řádu, jak to reprezentanti chudých zemí žádali, ale na rozdíl od minulých zasedání byl duch rozpravy smířlivý a konstruktivní. Velkou zásluhu o to nesporně má americký ministr zahraničí Dr. Kissinger. V několika projevech, pronesených před tím, než se delegáti vydali na cestu do New Yorku, a později v řeči ke shromáždění, když už se v New Yorku sešlo, varoval před rizikem konfrontace mezi rozvojovými zeměmi a průmyslovými státy a předložil mimořádnému zasedání konkrétní návrh, v němž Spojené státy poskytnou rozvojovým zemím finanční prostředky pro případy, kdy cena surovin, což je hlavní zdroj příjmů některých chudých zemí, na světovém trhu rapidně klesne. Změněný postup Spojených států, definovaný Kissingerem, vedl ke změně nálady představitelů zemí Třetího světa. Sudanský ministr zahraničí Ahmed to vyjádřil slovy "už na sebe nehulákáme, ale mluvíme spolu. Místo rozporů jsme se konečně dostali k usmíření." Ovšem i v této změněné náladě jednání se vedla tvrdě. Ale místo výčitek, kdo koho vykořisťuje, se debatovalo o stabilizaci cen, o světovém trhu mědi, cínu, gumy, kávy, čaje. V této rozpravě také docházelo k roztržkám — ale nikoli mezi průmyslovými státy západu a rozvojovými státy, nýbrž v řadách rozvojových zemí. Proti sobě se dostaly země, produkující naftu, a země, které musí naftu dovážet. Jménem těchto importérů promluvil zahraniční ministr Bula-Nyati ze Zaire, který konstatoval, že vývozci nafty požadují za dodávky platby v tvrdých valutách i od chudých rozvojových zemí.

Před zakončením konference se náhle nálada změnila. Stalo se to za rozpravy o závěrečném komuniké. Vyskytly se zásadní obtíže. Do rozpravy byly zataženy některé politické a doktrinární prvky, které nemají nic společného s technickými problémy. Posice zemí Třetího světa se ztuhlila, hlavně vlivem některých arabských zemí, zejména Alžírsko a Iraku. Jádrem sporu byl článek dohody, podle něhož světové hospodářství musí nadále reagovat podle sil na světovém trhu a chudé země by byly odškodňovány dodatečně. Delegáti Třetího světa žádali uznání zásady, že se světový trh má zvláštními opatřeními regulovat ku prospěchu chudých zemí. Jinými slovy,

Spojené státy spolu se západními státy se mají doznat, že jsou příčinou nespravedlnosti ve světě, což ovšem neučiní a ani na sebe nevezmou odpovědnost za propast, která je mezi chudými z bohatými zeměmi.

Na druhé straně — Sovětský svaz a Čína rozvojovým zemím nenabídlý sebe menší hospodářské ústupky. Ani čínský, ani sovětský delegát se nepodíleli na jednáních o závěrečném komuniké. Pokud jde o pomoc komunistických zemí východní Evropy, delegáti rozvojových zemí opetovně naléhali na reprezentanty Prahy, Varšavy, Sofie a Budapešti, aby přesněji formulovali, jak chtějí přispět k novému hospodářskému řádu. V rozpravě východoevropské delegáti hovořili starým politickým jazykem, svalovali vinu za situaci v chudých zemích na kapitalistický západ, prohlašovali sovětskou linii o míru, odzbrojení a dělení za nezbytný předpoklad hospodářského a sociálního pokroku. Pokud se mezinárodní obcho-

du týče, což byl nejtvrďší oříšek jednání mimořádného zasedání, východoevropské delegáti byli blíž západu a navrhovali, aby mezinárodní dohody byly všeobecného rázu a chránily zájmy jak exportérů, tak importérů. Naznačovali, že nebudou podporovat zřízení zvláštního mezinárodního fondu, který by měl odškodňovat chudé země za ztráty, zaviněné poklesem světových cen surovin. Východoevropské delegáti žádali, aby se obchod s chudými zeměmi zvýšil, — ale za podmínek, o nichž se bude jednat později. Sovětský svaz třepe nesl, že byl v projevech reprezentantů Třetího světa postaven do jedné řady se Spojenými státy a průmyslovými zeměmi.

Sovětský svaz nikdy toto zařazení nepřijme, vyhlášoval Malik, Moskva odmítá rozdělení světa na chudé nebo bohaté země či na severní státy proti jižním, protože takové rozdělení klade socialistické země na úroveň kapitalistických států.

SAMIZDAT A H+Z

Tajemník ústředního výboru KSČ Vasil Biľak poskytl v nedávných dnech rozhovor listu americké komunistické strany Daily world. V rozhovoru vyjádřil existenci jakékoliv vnitřní opozice v Československu a — jak on řekl — "sporadické hlasy nepřátel (čímž míní nedávný dopis Alexandra Dučeka a Paměti Josefa Smrkovského) se za něco takového nedají označit." Jde prý pouze o několik představitelů pravicového oportunistu. Jejichž dosavadní vývoj ukázal, že jdou cestou zrady, a to samozřejmě ve službách antikomunismu. Na stížnosti, že prý někdo pro ztrátu stranické legitimace nemůže najít práci — nalož možnost politické činnosti, Vasil Biľak prohlásil, že pravda je taková, že "v naší zemi panuje široká demokracie pro každého občana, který čestně pracuje, nepřekračuje socialistické zákony a nezaujímá protisocialistická stanoviska". — Což je dobře známá definice rázně omezených svobod, jak ji používají všechny totalitní systémy; neboť jejich orgány určují, co je protisocialistické a protistátní a kdo tedy nemá právo na chleba. Jeden čerstvý důkaz. Známí cestovatelé a spisovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund, autoři mnoha oblíbených knih, filmů, rozhlasových a televizních pořadů (to však samozřejmě jen do 69. roku) uspořádali o nedlouho v Praze tiskovou konferenci pro zahraniční novináře. Seznámili je se svou novou, dvousvazkovou knihou o Sri Lance, jak se teď jmenuje

někdejší Ceylon. Oba svazky těchto dnes 55-letých autorů, ilustroval příslušnými mapami další určený spisovatel — Ludvík Vaculík.

Hanzelka a Zikmund řekli novinářům, že si dali přes 500 hodin práce s tím, aby vydali svou knihu v jedné desítky strojopisných kopiích.

Podle svědectví přítomných korespondentů jsou tyto kopie velmi pěkně upraveny do knižní podoby. Celé dílo — pod názvem "Sri Lanka, ráj bez andělů" — je věnováno tamnější ministerské předsedkyni Bandaranáikové — která kdysi autory osobně vyzvala, aby podali pravdivý obraz její země. Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund pak stručně vylíčili, jak jim je v posledních letech bráno v normálním vydávání knih, jejichž rukopisy (a to několik) leží připraveny k vydání. Nakladatelství však nebylo z vyšších míst vydání povoleno. Dopisovatelé světových tiskových agentur — především Reuter a AFP — připomínají, že oba spisovatelé byli velmi aktivními činiteli československého obrodného procesu v roce 1968; dokonce že Jiřího Hanzelku prohlašovala skupina jeho příznivců — po odstoupení Antonína Novotného, za vhodného kandidáta na prezidentský úřad. Tiskové kanceláře také dodávají, že knihy obou autorů vyšly kdysi celkem v nákladu šest milionů výtisků v deseti jazycích; teď nejen že nemohou vydávat své reportáže, ale nejsou jim dovoleny ani zahraniční cesty.

NAVZDORY INFLACI

Počátek školního roku znamená také ve většině západoevropských zemí konec stěhování národů, které každoročně vyvolává hromadný nástup na dovolenou. Cestovní kanceláře i automobilové kluby dělají bilance, časopisy zveřejňují statistiky o letošním cestování.

V letních týdnech bylo na cestách šestadvacet milionů obyvatel Německé spolkové republiky, což je o tři miliony více než loni. A to se ještě nepočítají děti do čtrnácti let! Průměrně vydal západoněmecký občan na dovolenou 811 marek, což je právě tolik jako loni, navzdory vyšším cenám. Západoněmeckí dovolenkaři ušetřili větší či menší obnosy na suvenýrech, na výletech a na komfortu, to jest, bydleli v levnějších hotelech, nebo kempovali.

Celá čtvrtina západoněmeckých dovolenkařů si vybrala dovolenou v katalogu některých cestovních kanceláří — které jsou s letošními výdělky nespokojeny. Bylo to opravdové "super-léto", říká jejich ředitel, a potvrzuji mínění amerického týdeníku Time, který občany Německé spolkové republiky označil za velmistry v cestování.

Největší oblibě se letos u západoněmeckých dovolenkařů těšilo Rakousko, kam zavítalo sedm a půl milionu Němců. Hned na druhém místě bylo Španělsko se svými ostrovy. Ani Itálie si však nemůže stěžovat na nepřítel západoněmeckých turistů, navzdory stávkám, znečištěným plážím a jiným nemilým věcem. Největší popularitě se však tentokrát netěšily pláže na pevnině, nýbrž na ostrovech — na Sicílii a na Elbě.

Dvaasedesát procent západoněmeckých dovolenkařů se vydalo za svým cílem vlastním autem, a vyvolalo na západoněmeckých a rakouských dálnicích onen obávaný chaos, který se každý rok opakuje. Řada dovolenkařů tábořila. Stále větší oblibě se těší také prázdninový pobyt v bytech nebo domech dovolenkařských kolonií, kde má rodina k dispozici kuchyni a všechno pohodlí vlastního bytu, zároveň je

však blízko moře nebo v lesích.

I dovolená v zámoří se však letos těšila velké oblibě. Obyvatelé Německé spolkové republiky jeli letos na dovolenou do sedmašedesáti zemí. Jedna společnost, specialisující se na poměrně drahé lety normálními linkami, dopravila do zámoří o 35 procent více dovolenkařů než loni. Týdně startovalo letadlo se stovkami dovedení dolety do Bangkoku.

Západní Němci cestují o dovolené navzdory zpomalení hospodářského růstu a zdražení. Dovolená mimo vlastní čtyři stěny patří k životu průměrného západoněmeckého občana právě tak jako auto, televizor o lednička.

POČET NĚMECKÝCH VYSÍDLENCŮ KLESÁ

V prvním pololetí roku 1975 značně poklesl počet německých vysídlenců z Československa, přes veškeré snahy bonnské vlády. Činil pouze 182 osob, zatímco např. roku 1969 to bylo ještě 15 600 osob (1970: 4249, 1971: 2359, 1972: 903, 1973: 527, 1974: 387). Československé velvyslanectví odůvodňuje tak nízký počet špatnými údaji ze strany Německého červeného kříže, který mluví o 25 000 osobách, kteří si přejí z Československa vysídlit. Podle čs. strany musí se jednat o zastaralá čísla, ve skutečnosti se má jednat jen o několik tisíc osob, mnozí starší občané mezitím zemřeli nebo si nepřejí vysídlit. Podle odborníků je údajný malý zájem o vysídlení více výsledkem opatření čs. vlády z r. 1969, kdy byly drasticky omezeny cesty do zahraničí. Mnozí německí vysídlenecí dožívají na svou žádost odpověď, že jejich vysídlení není v zájmu potřeb státu. Situace čs. občanů německého původu je v Československu o něco lepší než např. v Polsku. Existuje alespoň oficiálně německá menšina se svým svazem, německé noviny a různé kulturní pořady i přednášky v německé řeči včetně německých oddělení v lidových knihovnách.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

BRITSKÉ STRANY

V Británii proběhnou příští měsíc výroční konference obou hlavních politických stran. Labouristé i konservativci, kteří se na ně pilně připravují, pokládají podle všeho reformu za nezbytnou.

Ale cesty, jimiž se ubírají, jasně ukazují, jak široký příkop stále ještě dělí labouristické a toryovské koncepty, chování i tendence — patrné v obou těchto stranách. Skupina labouristů vytvořila nedávno tak zvanou "sociálně-demokratickou alianci", jejímž cílem je zabránit tomu, co začíná působit starosti i předákům strany v Dolní sněmovně, to je podlamování principů demokratického parlamentního zastoupení příslušníky krajní levice. Sociálně-demokratická aliance se ustavila k ochraně parlamentních křesel takových osob, jako je ministr pro zámořský rozvoj Reg Prentice. S ním ale neuspěla. Odbočka strany v Prenticeově volebním okrese se v srpnu rozhodla nepostavit ho jako svého kandidáta v příštích volbách. Prentice se odvolal k výkonnému výboru labouristické strany, jehož rozhodnutí lze brzy očekávat. Aktivisté v místních organizacích strany, kteří se vyslovili proti Prenticovi, tvrdí, že "páni" ve Westminsteru nezastupují lokální zájmy. K těmto pánům, jejichž postavení je ohroženo, přibyl dokonce ministr zahraničí James Callaghan, který chce údajně nabídnout svou resignaci jako člen Dolní

Mezinárodní přehled

sněmovny, aby mohl porazit ve svém volebním okrese členy strany, kteří s ním nesouhlasí. Řídící výbor strany v okrese Cardiff — Jihovýchod bud' vysloví Callaghanovi na svém nadcházejícím zasedání důvěru nebo mu udělí důtku. Vyslovili se proti němu třeba jen většinou jednoho hlasu, Callaghan odstoupí. Jako Prentice, i Callaghan je obviňován levičáky, že zaprodal Británii v otázce jejího členství v Evropském společenství, a jako v Prenticeově volebním okrese — východním Londýně, i v Cardiffu aktivisté neopodstatněně tvrdí, že tam nezaměstnanost stoupá v důsledku britského členství ve společném trhu. Problémy, které nadhazují tyto místní stranické kliky, znepokojují i ministerského předsedu Harolda Wilsona. Jeho vláda byla informována, že se příslušníci krajní levice organizují ve skupinu, jež chce získat stoupence v hnutí mladých socialistů. Sociálně-demokratická aliance soudí, že nápor levičáků lze zastavit jen aktivní kampaní na všech stupních strany a větší účastí strany v odborářských záležitostech.

Reformní snahy lze najít i v konservativní straně. Ještě v září se spojí tři reformní skupiny této strany v tak zvanou "toryovskou reformní skupinu". Ta má s krajními levičáky-labouristy společné jen to, že je pro podněty

a pohyb zdola. Vedou jí přátelé bývalého ministerského předsedy a vůdce strany Edwarda Heatha; k nejvýznamnějším patří Robert Carr a Peter Walker, kteří byli v Heathově vládě ministři a jsou v očích některých kolegů a přátel nové vůdkyně strany Margaret Thatcherové liberálové. Tato skupina nemá jasný program; žádá vedení strany, aby "prosazovalo změny, které by vedly k tuze potřebné hospodářské a společenské reformě", a hovoří o nutnosti zajistit si podporu dosud nerozhodnutých stoupenců střední cesty, které by mohl odradit jak konservatismus stínového ministra zahraničí ve stínovém kabinetu paní Thatcherové, Reginalda Maudlinga, tak svérázný socialismus neukázněného ministra energetiky v nynější Wilsonově vládě, Anthonyho Wedgwooda Benna. Toryovská reformní skupina má pravdu, když říká, že mnoho Britů dnes soudí, že konservativní strana napomáhá k udržení třídního systému, rozdělujícího národ. Skoncovat s tímto stavem by předpokládalo radikální změnu smýšlení některých předních členů strany.

A to není krátkodobá záležitost. Jedinou útěchou pro toryovskou reformní skupinu je, že se i labouristická strana na své říjnové konferenci, která se bude konat krátce před konferencí strany konservativní, vynasnaží zůstat na vyježděné cestě.

bodží každoročně jen šest měsíců a v ostatním čase cestovat jako zvláštní velvyslanec své země. Nejdříve má v plánu cestu do New Yorku na valné shromáždění Spojených národů. Sihanuk v poslední době často zdůrazňoval, že nemá mocenskou citlivost. Bud' jak bud', v Pekingy byl v uplynulých dnech po jeho boku Khieu Samphan, takže čínské oslavy Sihanuka působily o pravdu jako nadosobní demonstrace "hlubokého a militantního čínsko — kambodžského přátelství", jak poměr mezi oběma zeměmi charakterizoval na banketu náměstek čínského ministerského předsedy Čou En Laje Teng Hsiao Ping. Téže přípitků Teng Hsiao Pinga a prince Sihanuka se ostatně doplňovaly. Obrat, ke kterému došlo v Kambodži, označil Sihanuk za "vítězství také bratrského čínského lidu". Sihanuk, který měl kdysi královskou hodnost, již se dobrovolně vzdal, se rozloučil s Pekingem opakovaním různých čínských ideologických tézí a definicí, že Čína stála vždy pevně na straně malých, slabých a chudých zemí i na straně vykořisťovaných a ohrožovaných národů. Výroky tohoto druhu v době, kdy se znovu vyhroutila sovětsko-čínská polemika, a to zčásti v přímé souvislosti se situací v jihovýchodní Asii, jsou pochopitelně hudebou v čínských uších a Peking by si nepochybně přál, aby měly co největší dopad.

Sihanuk se sice vyhýbal otevřené kritice Sovětského svazu, ale skutečnost, že Moskva a její spojenci uznávají poměrně dlouho po roce 1970 protisihanukovský režim v Phnom Penhu, není asi úplně zapomenuta. Sihanuk prohlásil, že pouze v největší nouzi je možno rozpoznat, kdo jsou praví a kdo falešní přátelé, a pak se soustředil na hold všestranné a nezištné pomoci, kterou mu poskytl Čína hned od prvního dne převratu v Phnom Penhu v roce 1970. Poměry v Kambodži jsou teď jiné než byly před tímto převratem, a Sihanukův vliv bude asi menší než dříve. Vliv Pekingy v této indočínské zemi však, jak se zdá, vzrostl.

PROTIKACE

V Praze se sešli vedoucí představitelé evropských členských ústředí Světové odborové konfederace (tedy komunisty řízených odborů v západní i východní Evropě) na poradě s heslem "Proti hrozbě fašismu v Portugalsku — jednota a akce". Zástupci dvanácti zemí, včetně portugalských komunistických odborů hovořili o možnostech pomoci portugalským odborům a vůbec "pokrokovým silám". Generální tajemník federace pak byl ještě otevřenější a v rozho-

voru s československým rozhlasem řekl zcela jasně, že jde o "pomoc materiální". Zpravodaj tiskové kanceláře UPI dodává, že jde zjevně o protiakci, namířenou na solidaritu Socialistické internacionály s portugalskými socialisty, které vede Mario Soares. Je jen hodné pozoru, že ještě před 2. týdny se právě pražské sdělovací prostředky nad těmito akcemi sociálně-demokratických stran velmi rozhořčovaly a vyslovovaly otázky jako — "Kolik stojí Soares?" Ted' se pojednou na sumy, které jdou z kapsy jim podstatně bližší, nedotazují.

ZMĚNA V LIMĚ

V peruánském hlavním městě Limě byl sesazen prezident, generál Juan Velasco Alvarado. Novou hlavou státu se stal generál Francisco Morales Bermudez, který byl v únoru jmenován ministerským předsedou. Tripasátiletý generál Morales je považován za umírněného člena skupiny levicových důstojníků, která v roce 1968 vynesla Velasca k moci. Zdravotní stav pětadesátiletého bývalého presidenta, kterému byla v březnu roku 1973 amputována pravá noha, nebyl v posledních měsících dobrý.

OPĚT OPIUM

Letošní rok byl v Turecku opět rokem opiové úrody. Poprvé po třech letech oseli a sklídili rolníci v Anatolii své makové lány, k velké radosti vlastních i mezinárodních pašeráků omamných jedů, a k velkému znepokojení policie v mnoha západních zemích — především v Německé spolkové republice, v Dánsku a Holandsku. Tam se totiž podle očekávání zaměřil nápor ilegálních prodávaců omamných jedů, vyráběných z opia. V těchto zemích pracuje mnoho dělníků z Turecka, kteří mají styky se svými krajany doma, v opiových krajích. Podle mínění policejních expertů na boj proti omamným jedům se totiž mnozí Turci, vyzbrojení znalostmi a zkušenostmi po pobytu v Evropě, pustí sami do výhodného obchodování omamnými jedy, které bylo až do zákazu pěstování máku roku 1971 doménou obchodníků a gangsterů evropských. Proč se vlastně tedy pěstování máku v Turecku opět povolilo?

Pěstování máku, z něhož se vyrábí opium, je pro desítky tisíců tureckých rolníků jedinou obživou už po tisíce let; jeho zákaz nikdy nepochopili. Průměrný pěstitel vyzíská z prodeje máku pětkrát tolik jako z prodeje obilí a cukrové řepy, kterou musel pěstovat po tři roky místo máku. Zákaz pěstování máku postihl podle odhadu půl druhého milionu Turků, a rolníky značně ochudil.

Mák se totiž v Turecku pěstuje v krajích, kde je půda pro cokoliv jiného neúrodná.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a přičítáme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10716
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

HOLD ČINĚ

Peking se rozloučil velkolepě s princem Norodomem Sihanukem, který se po více než pětiletém exilu vrátil jako kambodžský šéf státu do Phnom Penhu. Po dvou státních banketech byla v Pekingy organizována na rozloučenou se Sihanukem ještě veřejná manifestace na proslulém náměstí Tiem Am Men a závěrečná ceremonie na letišti hlavního města Číny byla jakýmsi "divadlem v lesku". Se Sihanukem odletěli do Phnom Penhu Nouth, který má formální funkci ministerského předsedy už od zřízení kambodžské exilové vlády pod patronátem Pekingy v květnu 1970, a Khieu Samphan, místopředseda nynějšího kambodžského kabinetu a v čele hnutí "Rudého Chmeru" vlastní vítěz v konfliktu na kambodžském území, který skončil letos v dubnu. Tehdy bylo hned potvrzeno, že princ Sihanuk zůstane šéfem státu, a to doživotně. K návratu domů se tedy tento šéf státu rozhodl poměrně opožděně. Musí se teprve ukázat, zdali se v jednáních se Samphanem úplně vyjasnil jeho poměr k "Rudému Chmeru" — respektive jak dalekosáhlé budou nyní Sihanukovy pravomoci. Sihanuk už prohlásil, že hodlá strávit v Kam-

Československo v horkém létě

(Pokrač. ze str. 1.)

ností styku s lidmi. Západo-německý magazín Bunte přináší fotografii Dubčka pracujícího na zahradě svého domku v Bratislavě, dva hollandští novináři cestující jako turisté riskují v srpnu vykazání z Československa jen proto, aby se zeptali Dubčka přímo na ulici, co vlastně dělá a zda je opravdu hlídačem. Dubček označuje tyto pověsti "za největší nesmysl, který kdy slyšel" a dodává, že je nyní úředníkem žijícím ve vězení beze zdi, ale přesto s volným pohybem.

V srpnu probíhá i zpráva o vyloučení Dubčka z odborů, jak se na něm musela z donucení usnést závodní organizace ROH, patřící pod ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství. Dřívější schůze, např. na lesní správě v Rači skončily ve prospěch Dubčka. Na vylučovací mu už nebylo dovoleno se obhajovat. Pařížské noviny "Quotidién de Paris" zvěřily poté znovu prach, když 20. srpna zveřejnily poslední Brežněvův dopis Dubčekovi ze dne 17.8. 1968. Dopis, který Dubček přečetl za sovětského přepadu o několik dnů později v UV — fakt, který byl dogmatiky využit proti němu, ačkoliv ani tento dopis neobsahoval nic nového kromě stálých výčitek a va-

rování a tím se nelišil od dopisů, které Brežněv posílal nejméně dvakrát týdně.

Politickou scénu lze doplnit i dalšími podrobnostmi. Tak časopis Spiegel uveřejňuje v září zmínku o memorandu podepsaném 300 dogmatiky, starých známých z libeňské Čechie, kteří Husáka obviňují z osnované vraždy na Novotném. Memorandum podepsané bývalým ministrem zemědělství Karlem Mestkem, rovněž bývalou sekretářkou Národní fronty Ladislavou Kleňhovou-Bessarovou i generálem Otakarem Rytířem, předsedou Svazarmu bylo posláno na pět intervenčních zemí. Činnost Jodasových špiček lze brát jen s rezervou, ale přesto se měl Novotný v posledním období svého života vyjadřovat stále ostřeji o Husákově politice. Škoda, že Novotného vzpomínky diktované v nedobrovolné penzi na Smíchově tak rychle po jeho úmrtí zmizely, snad dokonce do SSSR.

Z bláta do louže by se dalo nazvat jmenování staronového šéfredaktora Rudého práva. Po Oldřichu Švestkovi, držícího Rudé právo od r. 1958 až do léta 1968 pevně na sovětské línii, nastoupil na vedoucí místo Miroslav Moc, aby je nyní od září opět převzal Oldřich Švestka.

Americký prezident Ford

navštívil Polsko, Rumunsko a Jugoslávii. V Československu jej mohli oběnat "spatřít" pouze na obloze v letadle, odkud poslal Husákově pozdravný telegram. Nicméně byl Husák spolu se Štrouga-lem srdečně pozván do Bonnu, návštěva přijde vhod na jaře 1976 a tím Husákově poskytne dostatek času poradit se o ní s Brežněvem a hlavně s Honeckerem.

Kulturní scéna zaznamenala duch Helsinek v několika případech. V povolení dlouho zamílané návštěvy Pavla Kohouta a jeho ženy do švýcarského Luzernu, kde byla v rámci mezinárodního hudebního týdne uvedena jeho nová hra napsaná podle povídky ruského autora-emigranta L. N. Andrejeva "Ruleta", v níž ruský revolucionář Alexej najde úkryt v nevěstinci, hojně navštěvovaném carskými důstojníky. Kohoutova výjezdní doložka zněla na 3 týdny, zdržel se však jen pět dnů. Pod dojmem přísných napomenutí z Prahy a stálého strachu, že by se nemohl vrátit, odmítl i cokoliv. A tak mohl záhy znovu vycestovat, tentokrát do Vídně, kde se konala zářijová premiéra stejné hry ve Volkstheater. Zda přijede i k třetí premiéře dne 18. října v západoněmeckém Krefeldu je zatím neznámo.

Podobně se má chystat do Vídně na premiéru své "Hry" i další režimu nepohodlný dramatik Ivan Klíma. Milan Kundera může pak pokračovat v přednášce literatury — které zanechal na FAMU v roce 1968 — ve francouzském Rennes a v západním Německu se očekává podle všech názraků Otomar Krejča, jehož čechovovské inscenace mu získaly světové uznání. Jen Ludvík Vaculík zůstává nadále v Praze a ozval se naposledy svým dopisem na generálního tajemníka OSN Kurta Waldheima, v němž opět kritizuje poměry v Československu a nazývá je "orwellovskými." Protestoval i bývalý akademik Ivan Málek, zatímco Pavel Kohout se ještě v červenci zabýval myšlenkou uspořádat evropskou kulturní konferenci, která by se paralelně odbývala v době helsinské. Jiný pronásledovaný dramatik Václav Havel (nar. 1936) se mohl ozvat alespoň z obrazovek západoněmecké televize, která uvedla jeho hru "Motýl na anténě" — satirický výsměch na adresu československých, ale vlastně i západních intelektuálů, utápějících se v nekonečných planých diskusích, zatímco jim padá střeška na hlavu. Ve světě úspěšný dramatik Havel se musí žít jako pomocný dělník v pivovaru a nezvyklá práce mu nejnověji vynesla operaci kýly.

Co může pražské soudruhy nepříjemně páliť jsou protesty z řad italské komunistické strany. Tak v červen-

ci předhodila Unita československým úřadům ničení lidských existencí v souvislosti s pronásledováním Karla Kosičky. O měsíc později se ozvala "Rinas-Cita" s článkem Giuseppe Boffy, který zažil rok 1968 v Československu a byl později vykazán. Boffa se vyslovil proti vytrvávající sovětské okupaci Československa, odporující helsinské konferenci.

21. srpen byl doma klidnější než v cizině, kde v západním Berlíně hodil někdo kamery na sovětskou agenturu Novosti nebo v Londýně, kde se sešlo na 200 emigrantů k protestu v Hyde Park. Na ulicích Prahy a jiných měst se jen objevilo více policistů a v Tribuně si týden předtím tzv. členář Evžen Lomák z Prahy 10 zaprotestoval, že se přestává mluvit o krizových letech.

Vitáným zdrojem útoků proti NSR se stal dobrodružný let s vypůjčenou západoněmeckou helikoptérou amerického pilota a vietnamského vysloužilce, naposledy však civilisty Barry Meekera, který za úplatu letěl privátně přes Rakousko a přehradu

cestujícími na palubě. Z tohoto počtu mělo zahynout 53 čs. občanů a 11 členů čs. posádky. Podle vyšetřování ne-se vinu pilot, který letěl příliš nízko a narazil na pahorky.

Rakousko zažilo v posledních horských srpnových dnech téměř mysteriózní událost, která by ukazovala na přímé vměšování východního bloku do Portugalska a příprav na tamní občanskou válku nebo převrat. Na vídeňském letišti přistálo v úterý 26. srpna soukromé americké letadlo z Lisabonu, které zde mělo naložit kolem 1000 samopalů, vyrobených v rakouských Steyrových závodech. Objednávka na celkem 4000 kusů zbraní pochází od československé organizace zahr. obchodu "Merkur". Rakouským celníkům se stalo podezřelým, že pro hlášený let se zbraněmi do Prahy, která je sama vyrábí a vyváží do celého světa, musel přiletět americký privátní letoun z Lisabonu navíc nedokonalé vybavený licenčními dokumenty. Mohlo také jít o organizovanou provokaci proti Američanům.

Zakončíme náš letní přehled několika zajímavostmi. Československo má nyní ojedinělé prvenství. Jen zde — v zemi načatých dálnic — platí ještě neomezená rychlost na silnicích, v záp. Německu už připravují příslušný zákon měnící doporučenou rychlost. Západní novináři vyzdvihují tuto skutečnost mohou přehlížet fakt, že v Československu se sice smí neomezeně jezdit, ale vždy s přihlédnutím k stavu vozovky a ta většinou nutí k šnečím tempu. Pověst československých houbařů ve světě pak kazi zpráva ze slovenské Velké Idy u Košic, kde se houbami otrávil osm osob, z počtu 19, kteří jedli houbovou polévku. A opravdu na závěr, v době, kdy SSSR kupuje po světě závažná množství obilí překvapuje zpráva z Lidové demokracie, kde se píše, že "nákup obilí do státních fondů v ČSR poprvé v historii přesáhl dva milióny tun, takže plán byl překročen již o 6,5%." Když mají jen v malých Čechách takové výsledky, jak mohou mít Sověti tak katastrofální neúrodu?

—vah—

New York

v obraze nejnovějších statistických čísel: V oblasti, kterou zahrnuje město New York, leží 29 kilometrů veřejných přímořských pláží, 13.000 hektarů, které patří veřejným parkům, pět zoologických zahrad, 500 veřejných tenisových hřišť, 800 dětských hřišť. 31 mrakodrapů má 50 až více podlaží. New York má 50 kolejí a univerzit, přes 70 divadel, 200 veřejných knihoven, 10 operních souborů a tučtí baletních souborů. Mimo jiné vychází v New Yorku také 58 cizojazyčných novin.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu
naš restaurant
s českými a mezinárodními
specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdečně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chutlivě upravuje mistr kuchař Vl. Matějka

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,
Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

Spojené státy, které si zákaz pěstování máku vzhledem k šíření požívání omamných drog mezi americkou mládeží vymohly, sice nabídky značnou finanční pomoc; jen malá část se jí však dostala přímo k postiženým rolníkům. Proto bylo odvolání zákazu uvítáno po celém středním Turecku lidovými veselnicemi, Turečtí rolníci získávají z nezralých makovic jednak opiovou šťávu, jednak olej z jejich zrníček. Z listů rostliny dělají salát, suchými stonky topí, a vymač-

kanými makovicemi přikrmují dobytek. Opia samí nepoužívají. — Naši otcové nám to zakázali, a my to zase kazujeme našim synům — říkají anatolští rolníci, pro které je rodičovská autorita dosud samozřejmostí.

Turecká vláda se ovšem snaží, aby pěstování máku nemělo pro západní svět neblahé následky. Zavedly se přísné kontroly, rolníci smějí prodávat nezralé makovice jen státním orgánům. Účinnost těchto opatření se však teprve ukáže.

Sportovní všehochut'



- Čs. reprezentant a mistr Evropy Fr. Stehno získal na světovém šampionátu vodních lyžařů v angl. Thorpe Parku ve figurální jízdě stříbrnou medaili. Celkovým mistrem světa se stal Venezuelan Carlos Suarez.
- Čs. šachisté oslavili v Praze 70. výročí organizovaného šachu v Československu.
- Dánský jezdec Ole Olsen vyhrál ve Wembley finale MS na ploché dráze jednotlivců, když zvítězil ve všech pěti jízdách. Druhé místo obsadil Švéd Michanek.
- Neoficiální mistrovství republiky v kopané žen, 9. ročník turnaje "O srdce Mladého světa" vyhrála opět děvčata Slavie Praha, před Spartou a SKlopplastem Trnava. O pořadí rozhodlo derby pražských "S", v němž zvítězila Slavia 1:2.
- V rámci oslav 70 let národní házené se uskutečnila v Praze výběrová utkání. V soutěži žen Morava-Čechy 10:9, v soutěži mužů Čechy-Morava 23:17. Vzpomínáme na slavná léta Ikaru Kukleny, Plzně, Zličova nebo Sokola Smíchov I. za který hrál m. j. i. Boža Modry, svého času nejlepší hokejový brankář světa.
- V semifinále turnaje juniorek ve Forest Hills podlehla naděje čs. tenistů Maríková Stevenové (JAR) 7:5, 5:7, 4:6. Rovněž v semifinále hlavního turnaje skončily další naděje páru Navrátilová-Evertová. Prohrály s párem Kingová-Casalová 6:3, 4:6, 1:6. Navrátilová hrála nesoustředěně, pravděpodobně přece jen nevěděla tak docela klidně svoje rozhodnutí, nevrátit se do Československa. Čs. tisk dosud rozhodnutí Navrátilové neoznámil.
- Petr Siach získal dva tituly mistra Evropy v kulturistice na ME v Amsterdamu. Vyhrál kategorii do 173 cm a současně se stal absolutním mistrem kontinentu.
- Z ME v rybolové technice v Belgii přivezl čs. tým 3 zlaté, 5 stříbrných a 4 bronzové medaile. Lvi podíl na bilanci má Věra Čapková, která sama dobyla 2 vítězství (hody se záteží 7,5 gr na terče Arenberg a do dálky), 4 krát byla druhá a jednou třetí. Zbývající zlatou získala Meszárosová za hod muškou na terče skish.
- Už 41 let se nepodařilo rakouským fotbalistům porazit sousední Němce. Naposledy zvítězili Rakusané 14. září 1933, kdy jejich "Wunderteam" s Hildenem, Smítkem, Sindlerem a d. dosáhl nevýdaného výsledku 0:5.
- Přehledky na fotbalových hřištích se uskutečnily. V Praze se konala tato špásová show o přestávce zápasu Bohemians-VSS Košice (1:2). Rytmus pochodu gladiátorů a předvádění fidla ve střed kruhu jedna jejich kolegyně, která si zároveň pohrávala míčem. Když tato clownáda skončila, vešel na hřiště rozhodčí Čejka a požádal madam o míč. Manekýnka nechtila dát: "Proč? Vy jste rozhodčí?"
- V I. lize kopané je po 7. kole průměr 3 branky na zápas. V Anglii jen 2,61, ve Francii 3,67, v Jugoslávii 4,3 v NDR 3,77, v Maďarsku 3,74 a v NSR 3,22.

• Olympia 7. odd. kopané TJ Slavia Praha 7 slavuje 75. narozeniny. První novinová zpráva o tomto klubu se objevuje 29. 4. 1900, kdy Slavia podlehla rezervě Sparty 1:2. Z nejznámějších odchovanců klubu jmenujeme především Josefa "Smrdluse" Sedláčka, pozdějšího významného hráče pražské Sparty. Ve dvacátých letech hrála Olympia v mistr. třídách po boku Slavic Sparty. AFK Vrsovice (Bohemians), Vikt. Žižkov a d. Dnes usilují hráči o návrat do 1. A tř.

• V přátelském hokejovém derby remizovala druholigová Slavia s prvoligovou Spartou překvapivě 3:3.

• Český pohár v kopané. Ve 4. kole došlo k hromadnému vyřazení prvoligových týmů. Do čtvrtfinále se z lig. mužstev kvalifikovaly jen Dukla Praha, Ostrava a Sparta Praha.

• Babí léto přineslo zahájení 39. ročníku nejvyšší čs. hokejové soutěže. Nováček ligy Ingstav Brno podlehla po vyrovnaném boji o střelciem Sl. Bratislava 4:5, v Kešicích prohrál mistr ligy Kladno vysoko 5:2. VŽKG-Mot. Č. Budějovice 3:8, Litvinov-D. Pardubice 2:1. Plzeň — "Kometu" Brno 6:3, Jihlava-Sparta 2:2.

• Do Československa přicestovala skupina franc. instruktorů, aby na Rašovském hřebenu na Liberecku předvedli ukázky volného létání-dekapaningu. Druhá skupina instruktorů bude zasvěcovat zájemce v tomto novém druhu sportu na kopci Raná u Loun.

• Také čs. nehrájící kapitán Ant. Bolardi určil přibližně sestavu čs. daviscupového mužstva: Kodeš, Hřebec a Pála. Čtvrtým mužem bude jeden z dalších tří tenistů, zařazených do přípravy: Hutka, Fisecký a Zedník.

• Mariánskolázeňské golfové hřiště (46 ha, 800 m n. mořem) oslavuje svoje 70té narozeniny. V 1905 otevřel toto hřiště slavnostně angl. král Edward VII. a stal se prvním členem místního Golfklubu.

• Vítězem 46. ročníku cykl. závodu Praha-Karlovy Vary-Praha (262 km) se stal 22letý reprezentant v dráhové cyklistice Míchal Klasa z D. Brna. Překonala dráhový rekord loňského vítěze Moravce o 4:32 min. časem 6:35, 01 hod

• Čs. golfisté zvítězili v trojutkáni nad Francií 9,5:5,5 a nad Marokem 10:5.

• V PMEZ vyhrál Slovák Bratislava na domácím hřišti nad Derby County 1:0. Sparta Trnava remizovala 0:0 s Boavista Porto v Evropském poháru vítězů pohárů.

• V UEFA-poháru prohrál Bohemians Praha doma s Honvedem Budapeš 1:2.

• Nehrající kapitán austr. daviscupového mužstva Neal Fraser nominoval pro mezípmosové semifinále utkání s Československem v Praze na Štvanici ve dnech do 23. 9. následující mužstvo: Tony Roche (30), John Alexander (24), Phillip Dent (25) a Ross Case (24).

IV. Š.

Mistrovství ČSR

v ovládání pasteveckých psů proběhlo v Nivnici na Uherkohradištsku. Titul mistra ČSR a Zlatou valašku získal Antonín Rychtářek ze Státního statku Libčevy z okresu Louny.

PŘED VELKOU UDÁLOSTÍ

Pražské všesokolské slety představovaly kdysi celonárodní slavnosti, k nimž se sjížděli cvičenci i diváci ve statisících nejen z celé republiky, nýbrž i z blízkého i vzdáleného zahraničí. V poválečné době našly své pokračování — po posledním pražském sletu v roce 1948 — ve dvou sletech Československého sokolstva v zahraničí v rakouské metropoli. Jejich úspěch podnítil pořadatele, že se usnesli na pravidelném opakování i v budoucnosti.

Po Vídní se stává nyní švýcarské město Curych dějištěm příštího sletu od 2. do 4. července 1976.

Nedávno byl sletový rok zahájen zapálením sletového ohně ve švýcarském Solothurnu a ve všech městech po celém světě, kde existují sokolské jednoty. Po cvičitelské škole ve Švýcarsku v měsíci listopadu budou v této zemi uspořádány v čnoru 1976 i zimní sletové hry. V té době vyvrcholí i v tělocvičnách nácvik sletových prostných, která tvořila vždy hlavní náplň někdejších slavností.

Pořad sletových dní bude za-

hájen v pátek 2. července po celý den příjezdem hostů a večer pak seznamovací večerem ve velkém sále Casina na Curyšském jezeře. V sobotu budou po celý den ve sportovní hale Allmend, která má kapacitu 3.000 diváků, přebory v nářadovém tělocviku a volejbalový turnaj, jehož se zúčastní řada sokolských družstev. Sobotní večer je vyhrazen slavnostní kulturní akademii ve velkém sále curyšského Kongress-Hausu, na níž vystoupí známí čeští a slovenští umělci, žijící na Západě. O hlavním dnu, v neděli 4. července, budou dopoledne zkoušky všech složek, po obědě průvod na sletišť a hlavní sletová vystoupení.

Večer pak bude — sletová veselice s tancem. V pondělí 5. července bude dopoledne valný sjezd Čs. sokolstva v zahraničí a odpoledne sjezd členů cvičitelských sborů. Pro zájemce budou v týdnu po sletu uskutečněny výlety

po Švýcarsku a pro děti letní prázdninový tábor.

Bude to dosud největší slet v zahraničí a očekávají se na něm cvičenci a závodní družstva z Austrálie, Jižní Afriky, USA, Kanady, Francie, Švédska, Rakouska, Německa, Holandska a řady jiných zemí. Kromě aktivních účastníků se však ve sletových dnech sjedou do Curychu Češi a Slováci z celého světa, kteří se po letech chtějí opět sejit se svými jinde usazenými starými přáteli a známými a zúčastnit se jako diváci či posluchači této velké nadpolitické národní manifestace, jejich sportovních, kulturních či společenských podniků. Plánujete-li si již nyní dovolenou pro příští léto, neopomenejte si zaplánovat pro první červencové dny roku 1976 pobyt ve švýcarském Curychu, odkud se pak můžete rozjet kamkoliv v Evropě. Bude to zážitek, na který budete dlouho vzpomínat!

Rakousko-ČSSR

Videň je místem mezinárodních tradičních podzimních veletrhů. Pro obchodní styky mezi Československem a Rakouskem mají veletrhy mimořádné postavení. Rakousko patřilo po 2. světové válce k zemím, které nejdříve navázaly s Československem obchodní kontakty. Byla podepsána řada dohod a smluv, např. o těžbě zemního plynu a nafty v hraničních oblastech, vzájemných dodávkách elektrické energie aj.

Rakousko dováží z Československa především výrobky strojího průmyslu, chemické výrobky a léky, papír, textil a také konzumní i zemědělské zboží. V letošním roce předvádí Československo ve Vídni zvlášť velkou expozici vzhledem k výročí 30 let ČSSR. Přítomné podniky zahraničního obchodu se specializovaly na ukázky skla, keramiky, kožešin, potravin a sportovního artiklu.

Rakouský ministr obchodu měl krátce předtím rozhovory v Praze a na Slovensku. Je naděje na nové obchodní impulsy, v popředí stojí velký projekt zařízení na výrobu ethylu v ceně 3 miliard šilinků. Od roku 1979 má dodávat Polsko elektrický proud Rakousku přes československé území. Rakousko se má podílet na stavbě plynárny Praha-Sever, dále druhého závodu na výrobu celulózy i na dalších projektech. Podobné dohody projednálo Rakousko i s Polskem, kde je např. nejzajímavější dodávka rakouských těžkých nákladních automobilů Polsku. Rakousko má však i s Československem starosti. V rakouském parlamentu byla podána interpelace z Dolního Rakouska tlumočící obavy tamních obyvatel ze stavby

československé atomové elektrárny u Dukovan na řece Jihlavě na jihomoravských hranicích s Rakouskem. Ministr zahraničí Biella zodpověděl dotaz v tom smyslu, že oblast stavby elektrárny je téměř neosídlená a čs. bezpečnostní předpisy zakazují bydlení do 3 km. Podle Bielly bude elektrárna postavena do roku 1980 a vybavena sovětskými reaktory typu Voroněž (SSSR sám však raději kupuje reaktory na Západě), které budou vybaveny ochrannými zařízeními.

Rakouská strana chce být v zájmu ochrany vlastního obyvatelstva i nadále přesně informována a pověřila kontakty s čs. stranou rakouské vyslanectví v Praze. Dukovanská atomová elektrárna je další atomovou elektrárnou se sovětskými voroněžskými reaktory — první elektrárna byla stavěna dlouhá léta za neustálých sovětských příslibů a neplnění dodávek v Jaslovských Bohunicích u Trnavy.

Další novinkou je návrh Polska a Maďarska na adresu Organizace Spojených národů postavit v rámci vývojového programu UNDP evropskou dálnici Sever-Jih přes Polsko, Československo a Maďarsko. Obě vlády požádaly OSN o technickou pomoc. Dálnice má začínat v Gdaňsku a v prostoru Bratislavy a Vídně mít více odboček např. do Rumunska na černomořské pobřeží, přes Jugoslávii do Atén a přes Bulharsko do Istanbulu.

—hr

Nejnovější a nejrozsáhlejší nadávka v Československu je — Ty Bulhare!

Okno do světa knih

9. října zahájí ve Frankfurtu opět mezinárodní knižní veletrhy. Československo je zde tradičně zastoupeno ve stále se zvyšujícím počtu knižních stánků i nabídkou vydávané literatury. V posledních letech po zavedení normalizaci nechybí zdůrazněná propagace politické literatury, o kterou zájem není a kterou byste těžko hledali např. u sousedních Poláků. Norimkou bude účast i exilových a.s. nakladatelství např. kolínského Indexu, který připravuje do tisku z Československa tajně pronesenou zprávu Záhada Mlynáře. Každým rokem má na veletrhu stánek ruské exilové nakladatelství Possev z Frankfurtu. Podívejme se alespoň stručně na některé poslední knižní novinky v němčině a se vztahem k československé problematice. Poslední den veletrhu existuje dopoledne možnost zakoupit je za poloviční ceny.

Ota Filip vydává nový román "Zweikämpfe," který vycházel dosud na pokračování v FAZ. Vychází ve frankfurtském nakl. S. Fischer za DM 29,80. Jde v podstatě o druhý díl jeho příběhů o Lojzovi Lapátkovi ze Slezské Ostravy (česky vychází Filipovy knihy v nakl. Index a Kontrontace).

M. Bieler byl původně východoněm. autor a ojedinělou výjimkou Novotného režimu, který mu udělil v Československu tak říkajíc asyl, když východoněmecký režim měl námitky proti uveřejnění jeho románu "Maria Morzeck oder Das Kaninchen bin ich." Snad to udělal Novotný v roce 1966 i ze škodolibosti, neměl se s Ulbrichtem příliš v lásce. Manfred Bieler viděl sovětskou okupaci a to mu stačilo, aby raději přesídlil do Bavorska. Nyní vydává v nakl. Hoffmann und Campe románový epos o 600 stranách "Dívčí válka" o životě velké německé rodiny v Praze od začátku třicátých let do časů po 2. světové válce. Román o třech dcerách bankovního ředitele nepostrádá detaily pražské atmosféry oné doby, přesto, že Bieler se narodil roku 1934 v Německu. V románu hraje roli lidské osudy, politické události jsou zmíněny okrajově nebo zcela vynechány. Bieler se k románu "Der Mädehenkrieg" připravoval přes rok, přečetl přes 700 knih, částečně i v češtině. Vydatné mu pomáhala i jeho česká manželka. "Vůdce daroval židům město" s tímto ironickým názvem z nacistické propagandy.

Tři čtvrti století

Letos na podzim bude oslavovat Nobelova nadace 75. výročí svého trvání. Při této příležitosti chce švédský král Karel Gustav pozvat do Stockholmu všechny žijící nositele Nobelovy ceny.

Šest krát deset

Šedesátí let se dožila slavná švédská filmová herečka Ingrid Bergmanová. Měla velké úspěchy ve filmech Plynové lampy a Vítězný oblouk — s Charlesem Boyerem, ve filmu Casablanka s Humphreyem Bogartem a ve filmu Bílý jed s Cary Grantem. Naposledy vytvořila zajímavou roli v nejnovější verzi filmové detektivky Agathy Christie Orient-expres.

dy vychází v nakl. Haude /Spener v Berlíně vzpomínky bývalé vězenkyně v koncentračním táboře Terezín Käthe Starkeové. Autorka, pocházející z Hamburгу-Altony byla sem deportována v roce 1943. V roce 1964 se znovu vrátila, aby Terezín ukázala synovi. Konstatovala, že nad městem a pevností ještě 19 let po válce ležel smutek.

Novým vydáním téměř zapomenutého autora Leo Perutze je pražská legenda o Rudolfu II. a rabbi Loewovi vycházející ve Vídni u Zsolnaye pod názvem "Nachts unter der steinernen Brücke."

O pražských Němcích z doby mezi dvěma svět. válkami píše Friederike Hübner ve vzpomínkové knize "Kno- blauch, Kunst und Kindheit in Prag" (nakl. Solzer, Heilbronn).

Náš stručný přehled lze ukončit dvěma knihami, které se objevily již na loňském veletrhu v signálních výsticích. Bavorský slavista Heinrich Kunstmann se nemesel řídit listinami ministerstva kultury, určujícími co se smí číst a co nikoliv v dnešním Československu. Pro kolínské nakl. Böhlau (zájemce o východoevropskou tematiku by neměl stánek tohoto nakladatelství opomenout) připravil rozsáhlou antologii "Tschechische Erzählkunst im 20. Jahrhundert" (DM 78,—, 466 str.). V ní jsou zastoupeni Hašek, Čapek, Van- čura, Ladislav Klíma, Richard Weiner a Jakub Deml. Pamatoval i na různé generace autorů v exilu, vedle Jana Čepa a Egona Hostovského nechybí Aškenázy, Lustig, Švorecký, Ota Filip a Věra Linhartová. Pražské autory zastupuje oblíbený Hrabal, Páral, Fuks, Bělohradská, Frýd a zemřelý J. Procházka.

Druhý reprezentativní publikaci jak pro domácí knihovnu tak pro dar přátelům je bohatě vypravená publikace "Bohemia sacra" připravená bochumským profesorem Ferdinandem Seblem (646 stran, DM 120,—). Zachycuje umění a dějiny během tisíciletí pražského biskupství a křesťanství 973-1973.

Se všemi knihami se zájemce na říjnovém veletrhu, který trvá jen 6 dnů, setká. A není pochyby, že poslouží i jako dárky k nepříteli vzdělaným vánočním svátkům.

—ho—

FEUILLETON

PRAVDA O "TŘECH MUŠKETÝRECH"

Dvacátého druhého července připadlo 300. výročí hrdinské smrti francouzského maršála Turenne. Vojenští historikové o něm tvrdí, že "Turenne byl vojevůdcem nevšední pohyblivostí a pohotovostí, měl nesmírnou odvahu, neústupnost i vytrvalost a vynikal jistotou samotného úsudku."

Henri de la Tour d'Auvergne le vicomte de Turenne se narodil v Sedanu 11. září 1611 jako druhý syn suverenního vévody Jindřicha z Bouillon a ze Sedanu. Jeho matkou byla princezna Alžběta Nassavsko-Oranžská.

Téhož roku se narodil na gaskoňském hradě Castelmore u Armagnacu Charles de Baatz de Castelmore, zvaný d'Artagnan, hrdina proslulého Dumasova románu "Tři mušketýři."

Turenne již jako čtrnáctiletý vstoupil dobrovolně jako prostý mušketýr do holandského vojska, kde ho zasvěcoval do vojenského umění jeho strýc Vilém Oranžský. V patnácti letech se stal kapitánem a významal se v tažení proti španělskému generálu Spinolovi. Ve svých devatenácti letech vstoupil, již jako plukovník, do francouzské armády a upozornil na sebe za bojů v Lotrinsku, takže kardinál Richelieu ho v r. 1634 jmenoval maršálem "du camp." Po vítězství v Savojsku se stal r. 1643 maršálem Francie a po svých vítězstvích ve Flandrech r. 1667 "generálním maršálem Francie." Vyšší titul již neexistoval.

Téměř celý svůj život strávil Turenne v boji o hranici na Rýně. Obléhání vojenské pevnosti Philippsburgu, která se mu r. 1644 vzdala, zobrazil Václav Hollar (originál je v galerii v Karlsruhe). R. 1648 Turenne opět překročil Rýn, spojil se se švédským maršálem Wrangleem, táhl Bavorskem až k Isaru, ale odmítl (!) se zúčastnit vpádu do Čech, kam zamířil švéd. generál Königsmark.

Po dlouhých bojích mezi Vojvodami a Schwarzwaldem zajistil Turenne Francii Alsasko. A právě nedaleko osudového Alsaska — na úpatí Schwarzwaldu byl v bitvě u Sasbachu 22. července 1675 smrtelně zraněn dělovou koulí. I před již mrtvým Turennem ustoupil císařský maršál Montecucoli do Švábska, protože živý Turenne mu by nebyl defenzivní způsob boje.

Turennovým vrstevníkem byl tedy literárně proslulý d'Artagnan. Hrad Artagnan se tyčí ještě dnes jako pohádková vidina na pahorku severně od města Tarbes. Jeho okrouhlé věže připomínají hrad z d'Artagnanova znaku, rozděleného na čtyři pole: v prvním a čtvrtém zlatý; po- řadí černý orel, v druhém a třetím modrém poli hrad se dvěma stříbrnými, černé

smaltovanými věžemi. Ze zá- p. věže jsou vidět Pyreneje s vrcholem Pic du Midi a v mlhavé dálce na jihozápadě se ztrácí pověstný průsmyk Roncevaux.

D'Artagnan nastoupil nejprve u pluku Francouzských gard a to v setnině kapitána François deGuillon des Essarts, jehož sestra byla chotí podkapitána královských mušketýrů Jean-Arnaud du Peyrer de Tréville. Podkapitán byla hodnost ve Francii jednou z nejdůstojnějších, protože kapitánem mušketýrů byl sám král. Ještě téhož roku bojoval d'Artagnan u Arrasu, kde s ním byl i Savinien Cyrano de Bergerac, tehdy jed- nadvacetiletý bouřlivák.

K mušketýřům vstoupil d'Artagnan až r. 1645. Když rok nato upadl de Tréville u kard. Mazariného v nemilost, pro- sadiť všemocný ministr roz- puštění královských muške- týrů.

D'Artagnan se vrátil do plu- ku Francouzských gard, kde se stal poručíkem a r. 1655 kapitánem. Po dvou letech byla znovu zformována set- nina král. mušketýrů, d'Ar- tagnan se v ní stal jedním z podporučíků. Po dalších dvou letech se odvážný Gaskoňec oženil s Charlotou Annou Chanlecy de Sainte-Croix.

Když se formovala r. 1660 druhá setnina král. mušketý- rů, byl již d'Artagnan poru- číkem Velkých mušketýrů, kteří tvořili 1. setninu. Čas od času mu podléhali i Malí mušketýři, formovaní do 2. setniny.

Velcí mušketýři často pocho- dovali do Vincennes ve vel- kolepých stejnokrojích s ši- rokými pláštěnkami, tzv. ka- zaky, z azurové modrého, červeně podšitého sukna, na nichž byl vpředu a vzadu vy- šitý stříbrný kříž, zakončený lillemi, v jehož každém ra- mení plál rudý plamen. Pod kazakem nosili mušketýři dlouhý modrý kabát bez ru- kávů se stříbrným vyšívá- ním a pod kabátem červenou vestu s rukávy. Kazak, ka-

bát i klobouk byly lemová- ny zlatem a klobouk ozdo- ben bílým chochol. m. Čabra- ky mušketýrských koní by- ly karmínově červené se čtyřmi vysokými stříbrnými slunci v rozích. Obě muške- týrské setniny se lišily bar- vou koní: Velcí mušketýři měli siváky, druhá setnina, Malí mušketýři vraníky.

Maršál Turenne považoval d'Artagnana za svého přítele. Doklady o tom jsou však až z r. 1667, kdy se odvážný Gaskoňec stal podkapitánem královských mušketýrů.

A Dumasovi "Tři mušketý- ři?"

Armand de Sillege d'Athos d'Auteville pocházel z Atho- su u Oloronu v Béarnu.

Porthos, pravým jménem Isaac du Portau se narodil v béarnském Pau, r. 1640 slou- žil s d'Artagnanem v setni- ně des Essarts a od r. 1643 u mušketýrů.

Další Béarnan Henri d'Ara- mitz, Dumasův Aramis, byl příjím bratrance pana de Tréville a sloužil u mušketý- rů v letech 1640 až 1646.

V roce 1645 se mohli sejít u mušketýrů Porthos, Aramis a d'Artagnan: Athos zemřel již dva roky předtím.

D'Artagnan r. 1672 dosáhl hodnosti maršála "du camp" a padl hrdinskou smrtí 25. června 1673 při obléhání Ma- astrichtu.

Když v jednu hodinu po po- ledni odnášeli jeho mrtvé tě- lo z bojiště, všichni jeho vo- jáci plakali.

Jan Ryba

Z humoru týdne

Čs. federální vláda odjela na oficiální zdvořilostní návště- vu do Bratislavy. Otázka: kdo ze členů vlády bude bydlel na hotelu?

Jen Štrougal, Ostatní budou spát doma.

Povzděchl si jeden Pražan nad půllitrem v Horní sně- movně u Pinkasů: jojo, bej- valy to časy. Dříveje na Hra- dě bydleli čeští králové, pak z toho udělali "svobodárnu" a teď dokonce "drůbežár- nu."

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

AMERIKO, AMERIKO... EHS před novým krokem

JAK RADIKÁL K ROZUMU PŘIŠEL

Revolucionáři, to snad nečekáme nic nového, míraji někdy svérázné úsady. Jsou vítězní revolucionáři. Jsou poražení revolucionáři. Jsou mrtví revolucionáři. A jsou — obrácení revolucionáři. Do této poslední kategorie musíme chtít nechtě zařadit amerického černošského radikála Eldridge Cleavera, autora knihy "Duše u ledu", kterou dodnes leckdo považuje za biblí "černošské revoluce."

Cleaver se vzdal, a jak sám tvrdí — nadobro — veškeré revoluční činnosti a žije se svou rodinou v Paříži povoláním módního návrháře. Dokonce také někdo vyšťáral, že v americkém deníku

International Tribune, vycházejícím v Paříži, uveřejnil inzerát, kterým hledal spolupráce pro založení firmy Cleaver Unlimited, krejčovské firmy, která má vyrábět kalhoty s takovým zajímavým módním doplňkem — doplňkem, který by združďoval ono místo, které vlastně patří fikovému listu. Týdeníku Der Spiegel Cleaver řekl: "O revoluci nechci ani slyšet... Komunistické země jsou nejhorší utlačovatelé: naproti tomu Spojené státy jsou ve vztahu k lidským právům a svobodám přece jen nejpokrokovějším státem světa. Ano, Amerika je má vlast!" Eldridge Cleaver, autor knihy "Duše u ledu" a černošský radikál, který žije od roku 1968 v dobrovolné zvolené exilu, měl jako málokdo možnost srovnávat. Po přestřelce s policií v San Francisku vedla jeho cesta ze Spoj. států na Kubu. Zklamán Kubánci, kteří jak jeho tak i jiné jeho černošské druhy zneužívali pro propagandistické účely, odešel do Alžíru. Odtamtud podnikal různé cesty po komunistických zemích. Byl pozván do severního Vietnamu, do severní Koreje a do lidové Číny. Jako čestný host se zdržoval v Moskvě a v jiných východoevropských metropolích. Žil také v táboře pa-

lestinských teroristů. Resumé jeho pozorování zní: "Komunisté podřizují své národy nejrepresivnějším režimům v historii lidstva. To jsou diktatury ve jménu proletariátu, nikoli diktatury proletariátu... V Sovětském svazu nemají lidé žádnou možnost vyjádřit svou vůli. Solženicyn a Medveděv nám to jasně ukázali... Spojené státy musí být nejsilnější vojenskou mocností. Přejí si, aby Spojené státy byly na výši, aby byly neporazitelné..."

39letý Eldridge Cleaver, který se svou ženou Kathleen a s dvěma syny žije v Paříži, platil za rozhodného stoupence komunistické revoluce ve Spojených státech. V roce 1971 se rozešel s hnutím černošských pantherů jen proto, že toto hnutí tehdy vyhlásilo taktiku "dlouhého pochodu institucemi". Cleaver je napadl zleva. V roce 1972 prohlásoval, že se tajně vrátí do Spojených států, aby v zemi rozpoutal guerilovou válku ve velkoměstech. Ted' se však Cleaver zřekl všech těchto myšlenek a doufá, že se bude moci už napřesrok vrátit do Ameriky, pokud mu nebude hrozit nové vězení. Černošským radikálem se stal ve vězení, do kterého byl odsouzen na 14 let pro pokus o vraždu. Odseděl si devět let a tato vězeňská léta ho také vedla k napsání jeho radikální knihy "Duše u ledu."

EMIGRACE A ASYL

V srpnu běžela v NSR první část televizního pořadu o emigraci pod názvem "Cizí vlast — Německo." V prvním pololetí roku 1975 požádalo v táboře pro cizí uprchlíky v Zirndorfu u Norimberka o asyl 4202 žadatelů (v loňském roce za první pololetí to bylo 3835 uprchlíků). Po sovětské okupaci požádalo v NSR o asyl 26.821 Čechů a Slováků. Na prvním místě co do počtu udělených asylů stojí Poláci s počtem 44.130. Po Čechách a Slovácích následují Maďaři, (18.565) — Rumuni (10.937), Rusové (4.945) a chilští uprchlíci (3.277). Od začátku roku 1975 požádalo ve Švýcarsku o asyl 699 cizinců z 37 zemí. Z tohoto počtu nejvíce žádostí bylo z Vietnamu (264), z Kambodže (22), z Chile (101). Z Československa požádalo o asyl 62 uprchlíků, stejný počet byl u Poláků a opět vedou Maďaři s počtem 105 žádostí. V Rakousku požádalo od r. 1970 o asyl 10.647 osob. Jak zdůraznil spolkový kancléř Kreisky nikdo nebyl donucen Rakousko opustit. Největší počet uprchlíků je opět z Maďarska v počtu 4677 osob, z Československa přišlo v uplynulých pěti letech kolem 2200 osob. Po puči v Chile bylo zde přijato 201 osob, z Vietnamu očekává Rakousko 200 osob.

Stoupenci myšlenky evropské jednoty mají radost. Občané devíti členských zemí Evropského hospodářského společenství budou mít možnost už v dohledné době společný pas a společné občanství. Po dlouhém a vleklém období starosti s hospodářskou situací se zdá, že přišla chvíle, kdy se členské země EHS soustředí i na jiné důležité problémy. A problém společného občanství je jedním z nich. Touto otázkou se začaly zabývat už na minulém vrcholném setkání v Bruselu. Ministři zahraničí států EHS byli pověřeni studovat způsob, jak uvést do života požadavek, který vyslovili vrcholní představitelé členských zemí v prosinci loňského roku na konferenci v Paříži.

Jde tedy o společný západoevropský pas a také o to, určit a přiznat občanům členských zemí EHS určitá práva jako občanům Evropského společenství — například právo volit a být volen v jiné členské zemi EHS, kde žije. Vychází se přitom z názoru, že, podobně jako v oblasti obchodní výměny, kde dnes výrobky volně proudí z jednoho členského státu do jiného, společný pas by měl v oblasti lidských vztahů ulehčit volný pohyb lidí. Společné západoevropské pasy by vydávaly jednotlivé členské země svým občanům: měly by jednotnou podobu, formát i vzhled. Vedle psychologického účinku, který je nesporný, by společný pas vedl ke stejnému postoji ze-

mi ostatního světa vůči občanům členských států EHS: v jeho důsledku by byla zrušena pasová kontrola na hranicích uvnitř Společenství a přesunula by se na okrajové hranice Společenství, což by mělo i vůči vnějšímu světu dokumentovat pasovou jednotu Společenství. To si, jistě, vyžádá novou úpravu dnes platných předpisů, mezi nimi, například i zákona o deportaci, snad i textů Římské smlouvy. Podobně i otázka postoje jiných států vůči občanům Společenství a naopak otázka společného postoje států Společenství vůči občanům jiných států si vyžádá náhradu dnes bilaterálních dohod novými smlouvami, v kterých partnerem bude už Společenství jako takové. Tento vývoj, který je dnes zatím v počátečním stádiu, posouvá samostatně do popředí celou složitou problematiku politické jednoty. Vědomí pasové jednoty, vzájemné odkázanosti, ale i občanské rovnoprávnosti bude bezpochyby neobyčejně mocným stimulem pro vytváření politické jednoty západní Evropy.

Prvním propagátorem sjednocené Evropy byl — dávno a dávno — náš český král Jiří Poděbradský. Šlo mu tehdy o jednotu politickou, hospodářskou i finanční. Jedinečný plán, který přišel příliš brzy. Jaká ironie, že dnes, kdy jednotná Evropa skutečně vzniká, země Jiříka z Poděbrad musí mezi jednotlivci se státy chybět.

Telegraficky ze světa

V Moskvě roste budova Mezinár. banky pro hospodářskou spolupráci, mezinárodní investiční banky a banky pro zahraniční obchod SSSR. • Umělo družici o váze 83 kilogramy vyslal na oběžnou dráhu kolem Země japonský Národní úřad pro výzkum kosmu. • O patnáct procent stouplo jízdné na brléských železnicích. • Největším problémem francouzské mládeže v současné době je nezaměstnanost. Skoro milión mladých je ve Francii bez práce. • V Bejrútu pokračují ozbrojené srážky mezi příslušníky řady různých politických a náboženských skupin. Celkem zahynulo v posledních týdnech v Libanonu na 170 lidí, v troskách spálených domů však bude mrtvých víc. • Vlna veder postihla Polsko — přes 35 Celsia. Také na Sněžce a v Tatrách je přes dvacet stupňů. • Poprvé v dějinách má italská Neapol komunistického starostu. Jeho jméno: M. Valenti. • Rada NATO jedná v Bruselu o další účasti Recka v Atlantickém obranném společenství. • Italská vláda vypsalala konkurs na nejlepší projekt systému přehrad, který by chránil Benátky před přílivem Jaderského moře. • Zaté a valutové rezervy Argentiny rapidně mizí, jen za druhý týden záhly klesly o 2 milióny dolarů. Zbývá jich jen asi za 200 miliónů. • V Bukurešti podepsal prezident Ceausescu a britský min. předseda H. Wilson dlouhodobou hospodářskou a vědeckotechnickou dohodu o mírovém využívání atomové energie. • Franc. prezident Valéry Giscard d'Estaing prohlásil v Aténách, že Francie poskytne Recku zbraně a bude podporovat jeho přihlášku k plnému členství v EHS. • Žlutý déšť přelétl onedlou v západoněm. ekém severním Porýní. Podle odborníků šlo o jemný saharický písek, zanesený na západ tropickým vzduchem. • Vyznamenání. Řád národního hrdiny odevzdal nedávno jugoslávský prezident Josif Broz Tito hlavnímu městu Chorvatska Zagrebu. • Papua-Nová Guinea se stala minulý týden nezávislým samostatným státem. "Nezávislá" je jen na papíře: nebude se moci obejít bez podpory bohatších zemí.

LEPŠÍ VYHLÍDKY

Průmyslová výroba ve Spojených státech se v měsíci srpnu zvýšila o jedno celé tři desetiny procenta. Číselně se oznamované zvýšení produkce snad neprojevuje jako zvlášť ohromující, ale jako náznak oživení hospodářské situace v Americe je to zpráva významná a vítaná. Je to nejprudší vzestup výroby — zaznamenaný v jednom měsíci za tři roky. Je to čtvrtý měsíc po sobě, vykazující vzestup produkce, zatím co od minulého podzimu byl soustavně zaznamenáván pokles produkce. Podle zprávy Federální banky ve Washingtonu, která o indexu průmyslové výroby podává měsíčně zprávy, srpnové zvýšení produkce bylo rozloženo velmi široce i větší výrobu vykazují i odvětví, která až do srpna byla postihována sníženou výrobou, jako na příklad továrny, vyrábějící kancelářské stroje a zařízení. Zvýšení produkce v minulém měsíci bylo vyšší, než většina odborníků očekávala a ve spojitosti s některými dalšími hospodářskými zjevy naznačuje, že se Spojené státy dostávají z období hospodářského zvolnění, nejhoršího od dob druhé světo-

vé války, v silnější míře než národohospodářští letos na jaře předvídali. Dokladem oživující výroby je i skutečnost, že některé těžce postižené sektory — na příklad výroba aut — se vzpamatovávají do té míry, že znovu přijímají dělníky, aby větší produkci mohli vyhovět poptávce — zvyšuje se počet pracovních příležitostí a nezaměstnanost pozvolna opadáva. Uveřejněná data o srpnové produkci ovšem nezaručují, že se příznivý vývoj přenesl i do září a října, ani z nich nevyplývá, že se tempo ozdravení zrychlí. Ale i s těmito výhledy je srpnová hospodářská bilance ve Spojených státech potěšující a nadějná.

Výborný film

Druhý program západoněmecké televize vysílal nedávno československý film z roku 1969 "Utrpení mladého Boháčka". Skvělé ocenění filmu, který se v západním Německu dočkal aspoň televizní premiéry, otiskly listy Frankfurter Rundschau a Frankfurter Allgemeine Zeitung. Oba listy pochvalovaly hlavně práci režiséra Františka Filipa.